

محلہ گرایمی و امنیت

بهمن کارگر
عضو هیات علمی دانشگاه علوم انتظامی
دانشجوی دکتری تخصصی جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری

و قطب جرایم و ناامنی شهری بین همه شهرهای ایران است. رشد فزاینده و گسترش عمودی و افقی ناگهانی تراکم شهر تهران بویژه بعد از انقلاب اسلامی ایران و بواسطه مهاجرتهای اولیه، بویژه بعد از شروع جنگ تحمیلی، مسائل اجتماعی و اقتصادی و کمبود مسکن موجب گردید تا امکانات محدود پلیس با افزایش و گسترگی بزهکاریها، تبهکاریها، جرائم، جنایت و ابزارآلات و شیوه‌های نوین مجرمین، فاصله بسیار زیادی پیدا کند. و از طرفی افزایش روزافزون جرایمی از قبیل اختلافات خانوادگی، سرقت، کلاهبرداری، جعل، قتل، موادمخدر، مفاسد اجتماعی،

تخلفات رانندگی، زورگیری، کیف‌قاپی و... و از سوی دیگر ضعف در قوانین و مقررات موجود و نبود هماهنگی لازم بین ضابطین و مأمورین انتظامی با قوه قضاییه در برخورد با مجرمین نیز از جمله مشکلات عمده شهرهای بزرگ ایران بویژه تهران است که طبعاً کانونهای جرم خیز در همه مناطق ۲۲ گانه تهران یکسان نیست. در این مقاله شهر تهران و مسائل امنیتی در ارتباط با گسترش روزافزون کالبدی و جمعیتی این شهر مورد بررسی قرار گرفته و در ادامه به مطالعه موردی و محله‌ای، کلانتری ۱۶۴ از گل و حوزه خدماتی آن از نظر امنیتی که شامل نواحی ۵ و ۶ منطقه یک و ناحیه ۱۰ منطقه ۴ می‌باشد می‌پردازد.

واژگان کلیدی: امنیت فردی، امنیت اجتماعی، امنیت ملی، مدیریت شهری، شهر

اهداف، فرضیات، پرسشها و مبانی نظری پژوهش

اهداف پژوهش حاضر سوالات مطرح شده، عبارتند از:

- ۱- با توجه به گسترش محدوده مورد مطالعه، مکان‌گزینی کلانتری ۱۶۴ از گل چگونه بوده است؟
- ۲- با توجه به موقعیت کنونی کلانتری ۱۶۴ از گل، شبکه‌های دسترسی به محل جرم چگونه است؟
- ۳- امکانات فعلی کلانتری ۱۶۴ از گل، از نظر تعداد کارکنان متخصص، کارکنان نسوان و غیره، جویگویی این محدوده می‌باشد یا خیر؟
- ۴- برای ترغیب مردم در مشارکت با نیروی انتظامی، از چه راههایی می‌توان استفاده کرد؟
- ۵- برای بهبود خدمات انتظامی و امنیتی در نظام مدیریت شهری، چه روشهایی را می‌توان پیشنهاد کرد؟

در مقاله فرضیات زیر مطرح شده است:

- ۱- کازکرد، ساختار و آرایش فضایی خدمات انتظامی و امنیتی در سطح شهر تهران (نواحی ۵ و ۶ منطقه یک و ناحیه ۱۰ منطقه چهار) مناسب نیست.
- ۲- گسترش نواحی و مناطق شهری و رشد جمعیت شهری تهران با نحوه استقرار مراکز خدمات انتظامی و امنیتی تناسب ندارد.
- ۳- تخصیص امکانات و بودجه مورد نیاز مراکز خدمات انتظامی و امنیتی با دوره پانزدهم، شماره پنجاه و هفتم / ۱۹

شهر مدرن مملو از ناامنی و آسیبهای اجتماعی است. تأمین امنیت شهری که در فضای باز و گسترده در ابعاد دهها کیلومتر گسترش بی‌قواره و بی‌حدومرز پیدا کرده است، اگر امری محال نباشد اما مشکل به نظر می‌رسد. به همین دلیل شهرهای بزرگ که ابعاد انسانی را پشت سر گذاشته‌اند و دچار انواع تراحمات و بی‌قاعدگی شده‌اند موجب بروز و ظهور آسیبهای همه‌جانبه‌ای گشته‌اند، به نحوی که در هیچ یک از عرصه‌های اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی قادر به نظارت و کنترل رفتارهای نابه‌هنجار و ایمن‌سازی محیط

انسانی برای گروههای مختلف اجتماعی نیستند. به همین دلیل محیطهای شهری اساساً محیطهای ناامن تلقی می‌شوند.

از این رو امنیت شهری از بحثهای علمی، فنی، کاربردی و اداری مهمی است که اکنون به صورت یک موضوع میان‌دانشی و فرادانشی جامع‌الکون نگر در چارچوب جامعه‌شناسی شهری، حقوق، جغرافیا، علوم انتظامی - امنیتی و نظایر آنها بررسی می‌شود و با سرنوشت آحاد شهروندان کل نظام اجتماعی و اقتصادی کشور و شهر، به ویژه مسائل امنیت کلان شهر سروکار دارد. کلان شهر تهران نه تنها کانون برترین ارزشهای فرهنگ معنوی و مادی کشور و مرکز مهم فعالیت، فرصتهای اجتماعی، انباشت سرمایه و نخبگان است و سهم به سزایی در توسعه فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی کشور دارد، بلکه گرفتار طیف گسترده‌ای از مسائل امنیتی است. از قبیل افزایش و هجوم فزاینده جمعیت، گسترش نابرابریهای دردناک و استفاک اجتماعی و اقتصادی و پیامدهای فضایی آن یعنی جدایی‌گزینی و جدایی نشینی فضایی روزافزون مردم شهر، کمبود عدالت اجتماعی، فقدان هم‌ارزی شرایط زندگی، انجام گستاخانه‌ترین بزه‌کاریها، جرایم، تبهکاریها و ناپه‌نجاریهای اخلاقی ناموسی، وجود ناپاکیهای روحی و مفاسد اجتماعی، اعتیاد، زدی، خیانت، وجود کودکان خیابانی، فحشا و سازمانهای پلید و اماکن فساد و بروز اختلالات و ناامنیها و بسیاری از آسیبهای اجتماعی دیگر نیز هست، که تا حد بسیار زیادی از ایجاد محیط مساعد برای رشد فضائل اخلاقی و رشد شخصیت انسانها جلوگیری می‌کند. از طرفی مهمترین منطقه استراتژیک و مرکز ثقل هر کشور و حکومتی که امنیت و ناامنی آن نقش تعیین‌کننده‌ای در موقعیت دولت دارد، پایتخت یا مرکزیت حکومت می‌باشد. تهران پایتخت دوپست ساله کشور جمهوری اسلامی ایران به عنوان بزرگترین شهر ایران در یکصد سال گذشته با عبور از مقاطع مختلف تاریخی دارای موقعیت چندشخصیتی سیاسی فرهنگی و اقتصادی شده است. این امر باعث تمرکز جمعیت بسیار زیاد و تمرکز فعالیتهای اقتصادی و فرهنگی فراوان و توسعه فیزیکی گسترده‌ای گردیده است.

همین امر باعث شده است ناهماهنگی میان فعالیتها، جمعیت، فضا و تأسیسات و تجهیزات امنیتی وجود داشته و این مسئله بصورت معضل انتظامی و امنیتی برای تهران کنونی مطرح باشد بطوری که تهران سرسلسله

گسترش حوزه فعالیت و تنوع مأموریت‌های محوله این مراکز تناسب نداشته باشد.
۴- در طرح‌های توسعه و جامعه شهری موضوع خدمات انتظامی و امنیتی به صورت جدی ملاحظه نگردیده است.

۵- خدمات انتظامی و امنیتی فاقد تحرک لازم در شرایط موجود کالیبدی تهران است.

از جمله تعاریف این مقاله عبارتند از:

امنیت: به معنای فراغت از هر گونه تهدید و تعرض به حقوق و آزادیهای مشروع و قانونی شهروندان است و از سه لایه اصلی و متکامل تشکیل شده که عبارتند از: امنیت فردی، امنیت اجتماعی، امنیت ملی.

امنیت فردی: حالتی است که به موجب آن فرد در پناه قانون و برخوردار از حقوق شهروندان، از هرگونه تهدید و تعرض و تعدی دیگران می‌تواند از مجاری قانون و در محاکم صالحه احقاق حق کند.^(۱)

امنیت اجتماعی: عبارت است از آرامش و آسودگی خاطر که هر جامعه موظف است برای اعضای خود ایجاد نماید. امنیت اجتماعی را غالباً به انواع شغلی، اقتصادی، سیاسی و قضایی تقسیم کرده‌اند.^(۲)

۱- امنیت شغلی: یعنی ایجاد آرامش و آسایش برای انسان از طریق تأمین شغل در برابر تلاش عادلانه او.

۲- امنیت اقتصادی: یعنی ایجاد آنچنان نظم در اجزا و بخشهای اقتصادی جامعه، که افراد را از احساس خطر نسبت به کمبود و فقدان لوازم و امکانات اساسی مورد نیاز خود مصون دارد.

۳- امنیت سیاسی: یعنی امکان اظهار نظر افراد، پیرامون اداره جامعه و شرکت در اینگونه امور بدون احساس بیم، هراس، خطر و تهدید.

۴- امنیت قضایی: یعنی ایمنی افراد از هر نوع تعرض، تجاوز، ارباب و تهدید نسبت به جان، مال، ناموس، آزادی، شرف، حیثیت، شغل، مسکن و به طور کلی تمام حقوق قانونی و مشروع.

امنیت ملی: حالتی است که به موجب آن ملتی فارغ از ترس و تهدید از دست دادن تمام یا بخشی از سرزمین، جمعیت، رفاه اقتصادی و نیز فارغ از ترس و تهدید از دست دادن نظام حکومتی، هویت ملی، زبان، دین و ارزشهای فرهنگی خود به سر می‌برد. احساس امنیت فردی با افزایش امنیت اجتماعی افزایش می‌یابد و امنیت ملی نقش تعیین کننده‌ای در امنیت فردی و امنیت اجتماعی دارد.^(۳)

مدیریت: منظور از مدیریت عبارتست از کارکردن بوسیله افراد و گروهها برای رسیدن به مقاصد سازمان^(۴) و مقصود از مدیریت شهری سازماندهی عوامل و منابع، برای پاسخگویی به نیازهای ساکنان شهر است. با توجه به اینکه شهر دارای نظامی باز است، مدیریت شهری بیش از حیثه کالیبدی شهر را در بر می‌گیرد.^(۵)

بنابراین هدف کلان مدیریت شهری، ایجاد محیطی قابل زندگی برای همه، همراه با عدالت اجتماعی، کارایی اقتصادی و پایداری زیست محیطی است.^(۶)

شهر از دیدگاه جغرافیدانان برحسب اشغال آگاهانه فضایی از طبیعت مفهوم پیدامی‌کند که به مقتضای تکنیک متداول زمان، انسانها آنرا در اختیار می‌گیرند و بر همین اساس اولین عاملی که مشخص کننده شهر است، موقع جغرافیایی و دومین عامل مفر و مکان یا روشن تر، نشستگاه شهر است که موقعیت شهر می‌تواند آنرا تقویت یا تضعیف نماید. برای جغرافیدانان،

۲۰ / دوره پانزدهم، شماره پنجاه و هفتم

شهر فضای بویایی، رفت و آمد و حرکت انسانها است و این فضا بایستی خود را با تکنیک دوران معاصر و وسایل نقلیه سازگار کند.^(۷)

توسعه کالیبدی شهر تهران

هسته اصلی تهران که محدوده اطراف ارگ را تشکیل می‌دهد در محدوده امروزی منطقه ۱۲ شهرداری تهران قرار داشته است که شامل مسجد، بازار، کاخ، اماکن مسکونی و ساختمانهای اداری و نظامی بوده است. مهمترین ساختمان (نه الزاماً عنصر) همان ارگ سلطنتی بوده که در شمال شهر قرار داشته است. این ساختمان از جنوب به بازار تهران و از شمال به خندقهایی منتهی می‌گشته است که افغانستان پلی بر روی آن احداث نمودند و بعدها دروازه دولت نامیده شد. رشد اولیه شهر بر گرد ارگ صورت گرفت، به گونه‌ای که این ساختمان را در مرکز شهر قرارداد.

لردکوزن که در سال ۱۲۶۵ هجری شمسی در تهران بسر می‌برده است،

پیرامون شهر را پس از تخریب حصار اولیه حدود ۱۱ مایل تخمین می‌زند. گسترش عمده و اساسی تهران پس از دوران قاجار و آغاز حکومت پهلوی صورت گرفت. رشد جمعیت شهر از آغاز قرن حاضر خورشیدی دال بر

همین امر می‌باشد. به هر حال گسترش شهر در زمان پهلوی اول بر حول همان هسته اولیه شهر، منتهی با سرعت بیشتری ادامه یافت. به گونه‌ای که در

سال ۱۳۰۸ وسعت شهر به ۲۴ کیلومتر مربع رسید. یعنی ۶ کیلومتر مربع افزوده شد. البته جهت گسترش شهر بیشتر به سوی شمال بوده است.

نکته قابل توجه دیگر تخریب حصار است که در دوره ناصرالدین شاه

بنا شده بود. جایگزین حصار سابق احداث خیابانهای عرض و محوری (اتصال نقاط شمالی - جنوبی و شرقی - غربی) و میدانی وسیع در دستور

کار قرار گرفت. با اشغال ایران توسط متفقین و حکومت پهلوی اول و دوم

شهر تهران در ابعادی غیر قابل مقایسه با دوران ماقبل آن گسترش یافت.

در دو دهه اول پس از جنگ دوم گسترش شهر بر حول همان محور

سابق و بیشتر در جهات شمال غربی و شمال شرقی ادامه داشته است. طرح

جامع مصوب ۱۳۴۸ با توجه به موقعیت جغرافیایی و ویژگیهای اقلیمی،

مسیر آتی رشد شهر را در امتداد یک محور شرقی - غربی پیشنهاد نموده

است. البته باید اذعان داشت استقرار مراکز صنعتی و تولیدی در غرب تهران

نیز نمی‌توانسته در تغییر جهت رشد شهر که تا قبل از آن دایره‌ای شکل و

متحدالمركز بوده، بی تأثیر باشد.

رشد شهر به سمت شمال دلیل باغات و هوای مطلوب دامنه‌های قبلی

از نقطه نظر تراکم و سرعت حرکت در جهات مختلف با هماهنگی (چه

برنامه ریزی شده و چه ارگانیک) همراه بوده است. در دهه‌های واپسین قبل

از انقلاب اسلامی، توسعه شهر بیشتر به صورت نقاط پراکنده در اطراف

محدوده‌های قدیمی صورت گرفته است. مساحت شهر در سال ۱۳۵۵

براساس آمارگیری همان سال حدود ۳۷۵ کیلومتر بوده است. پس از

پیروزی انقلاب اسلامی در سال ۱۳۷۵، گسترش شهر تهران با سرعت

بیشتری ادامه یافته است.

دلایل متعددی برای این رشد سریع وجود دارد که مهمترین آنها

عبارتند از: مهاجرت بی رویه، جنگ تحمیلی (مهاجرت ناشی از جنگ) و

رشد طبیعی. محوره‌های گسترش شهر در این دوران همان محوره‌های

گسترش شهر در این دوران همان محوره‌های دهه ۵۰ می‌باشد و هم اکنون

تهران با ۲۲ منطقه مسکونی حدود ۷۳۰ کیلومتر مربع وسعت دارد. آثار ناشی از تحولات جمعیتی شهر تهران را می‌توان به صورت زیر خلاصه نمود:

۱- گسترش نواحی حاشیهای شهر در شکل پیوسته و ناپیوسته و شکل‌گیری نقاط جدید سکونگاهی،

۲- افزایش تراکم جمعیت در مناطق فرسوده و قدیمی شهر

۳- تغییر در ساختار اجتماعی، اقتصادی شهر تهران مانند رشد بخش جدید نیروی کار، رشد طبقه متوسط، پیدایش فعالیتهای کاذب و واسطه‌ای و گسترش بخشهای خدماتی بویژه در بخش فعالیتهای اداری و دولتی^(۸).

به طور کلی رشد جمعیت و گسترش شهر تهران به قرار زیر است:

سال ۱۳۳۵ هـ.ش جمعیت ۱/۵۱۲/۰۸۲ نفر و مساحت شهر ۱۰۰ کیلومتر مربع
 سال ۱۳۴۵ هـ.ش جمعیت ۲/۷۱۹/۷۳۰ نفر و مساحت شهر ۱۸۱ کیلومتر مربع
 سال ۱۳۵۵ هـ.ش جمعیت ۴/۵۳۰/۲۲۳ نفر و مساحت شهر ۳۷۰ کیلومتر مربع
 سال ۱۳۶۵ هـ.ش جمعیت ۶/۴۲/۵۸۴ نفر و مساحت شهر ۵۵۸/۷ کیلومتر مربع
 سال ۱۳۷۵ هـ.ش جمعیت ۶/۷۵۸/۸۴۵ نفر و مساحت شهر ۷۳۳/۸ کیلومتر مربع
 می‌باشد. طبق اظهارات استاندار تهران که در روزنامه رسالت مورخ ۴ اردیبهشت ماه سال ۱۳۸۱ هـ.ش به چاپ رسید "جمعیت تهران در سال ۱۳۸۰ هـ.ش از مرز ۷۷۰۰۰۰۰ نفر گذشته است."

بنابراین شهر تهران در حال حاضر با وضعیت کنونی از ظرفیت نهایی جمعیت هم گذشته است و باید با برنامه ریزی‌های اصولی و کارآمد و اجرای قوانین تصویب شده بتوان رشد جمعیت و مهاجرت و همچنین گسترش کالبدی و آلودگیهای شهر را مهار کرد تا بتوانیم با کمیوهای که در کشور وجود دارد از کمترین امکانات امنیتی بیشتری استفاده را ببریم و امنیت را در سطح شهر برقرار کنیم، زیرا امنیت و انسان رابطه مستقیمی با هم دارند و در نتیجه همه تلاشها برای ایجاد بستری مناسب و عاری از ناامنی برای انسان است که در این محیط آرام به سعادت و تکامل خود برسد. در ادامه به بررسی کارکرد و ساختار نظام مدیریت شهری معاصر تهران می‌پردازیم تا با سازمانهایی که در مدیریت شهر تهران دخالت دارند و باعث شده‌اند که تهران فاقد برنامه ریزی اصولی باشد آشنا شویم.

ساختار سازمانی، پیکره و قالب فعالیتهای هر سازمان را تشکیل می‌دهد. بوسیله ساختار، تحقق هدفها با تعیین وظایف و فعالیتهای مورد نیاز و توزیع آن میان بخشها و افراد و تصریح سطوح ارتباطات پیگیری می‌شود. ساختار عاملی اساسی در جهت کارآمدی سازمانها به شمار می‌آید.

ساختار مدیریت شهری در این دوره به سه بخش ۱- دولتی ۲- نیمه دولتی ۳- خصوصی تقسیم می‌شود:

۱- بخش دولتی: شامل وزارت کشور، وزارت مسکن و شهرسازی، سازمان زمین شهری (که اخیراً به سازمان ملی زمین تغییر نام یافته است) بنیاد مسکن انقلاب اسلامی و نیز سازمان مدیریت و برنامه ریزی می‌شود. بین وزارتخانه‌ها و سازمانهای دخیل در مدیریت شهری تهران و در بخش دولتی، وزارت کشور و وزارت مسکن و شهرسازی سهم بیشتری دارند. وزارت کشور پرسیافته‌ترین و دست کم از نظر سیاسی مؤثرترین وزارتخانه‌ای است که بر امر مدیریت شهری نظارت و کنترل دارد و این نظارت و کنترل نه تنها از جانب خود وزارتخانه اعمال می‌شود، بلکه از جانب استاندارها، فرماندارها و بخشدارها که در حال حاضر تابع وزارت

کشور هستند نیز صورت می‌پذیرد و اعمال نظارت و کنترل وزارت کشور بر مدیریت شهری بصورت سیاسی، عمرانی، اداری و مالی می‌باشد. وزارت مسکن و شهرسازی نیز بصورت مستقیم با موضوع مدیریت شهری ارتباط دارد.

به تعبیری، بخش عمده علت وجودی وزارت مسکن و شهرسازی، مدیریت شهری می‌باشد. و اعمال این مدیریت به دو صورت، سیاسی و عمرانی بوده و بقیه سازمانها نیز کمتر از این دو وزارتخانه در امر مدیریت شهری دخالت دارند^(۹).

۲- بخش نیمه دولتی: شامل شهر داریها می‌باشد که در رأس مدیریت شهری تهران، شهرداری تهران قرار دارد و با هشت معاونت به امر مدیریت شهری می‌پردازد^(۱۰).

بطور کلی می‌توان وظایف شهر داریها را به پنج گروه تقسیم کرد:

الف - عمرانی ب - نظارتی ج - بهداشتی د - خدمات عمومی ه - خدمات اجتماعی^(۱۱)

۳- بخش خصوصی: شامل شوراهای اسلامی است. بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، شوراهای مردمی مورد توجه قرار گرفت و برای تأمین مشارکت مردم در پیشبرد سریع برنامه‌های اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی جایگاه ویژه‌ای در قانون اساسی به آن اختصاص یافت که بر این اساس در سال ۱۳۷۵ هـ.ش قانون تشکیلات، وظایف، انتخاب شوراها و نحوه انتخاب شهرداران به تصویب مجلس رسید و در سال ۱۳۷۷ هـ.ش اولین دوره انتخابات شوراها در سراسر کشور برگزار شد. به موجب قانون، اعضا شوراها توسط مردم انتخاب می‌شوند و سپس این شوراها، شهرداران را انتخاب می‌کنند^(۱۲). براساس ماده ۷۱ قانون، وظایف شورای شهر بصورت خلاصه عبارتند از:

الف - عزل و نصب شهردار ب - بررسی نیازهای شهری و ارائه پیشنهادها کاربردی ج - همکاری با نهادهای مملکتی به ویژه شهرداری د - تصویب آیین‌نامه‌های پیشنهادی شهرداری و تصویب بودجه و اصلاح آن ه - نظارت بر حسن اجرای مصوبات شورا و طرحهای مصوب در امور شهرداری و - تأیید صورت جامع درآمد و هزینه شش ماهه شهرداری^(۱۳). لازم به توضیح است که بیش از ۲۰ سازمان در مدیریت شهری دخیل هستند. با این توضیحات به این نتیجه می‌رسیم که شهرهای بزرگ، بویژه شهر تهران، نیازمند ایجاد مدیریت واحدی در پیکره خود هستند و در صورت تحقق نیافتن چنین مدیریتی، سازمانهای دخیل در مدیریت شهری کارایی لازم را در انجام وظایف خود نخواهند داشت.

چنانچه سازمانهای شهری تهران بوسیله مدیریتی واحد هماهنگ نشوند، در نهایت با رقیب هم خواهند شد و یا به موازات هم عمل خواهند کرد که در این صورت هر سازمان برای خود تصمیم گرفته و آنرا اجرا می‌کند و این امر باعث می‌شود که در شهر، گسترش روزافزون کالبدی و همچنین افزایش و رشد جمعیت شهری را شاهد باشیم، همچنان که استاندار تهران اظهار می‌دارد: (روزنامه رسالت ۴ اردیبهشت ۱۳۸۱ هـ.ش) "در تهران بحران مدیریت وجود دارد و بخشی‌نگری و تصمیمات فله‌ای در اقتصاد و متغیر بودن مقررات، در مسائل شهری مشکلات جدی بوجود آورده است". در ادامه به بررسی کارکرد و ساختار خدمات انتظامی و امنیتی

موردشناسی حوزه کلانتری ازگل

مطالعه موردی پژوهش حاضر، نواحی ۵ و ۶ منطقه یک و ناحیه ۱۰ منطقه چهار می‌باشد که این سه ناحیه را کلانتری ۱۶۴ ازگل از لحاظ انتظامی و امنیتی پوشش می‌دهد. این سه ناحیه از نظر موقعیتی در شمال شرق تهران قرار دارند و جمعیت این سه ناحیه با هم در حدود ۱۰۸/۰۰۰ نفر می‌باشد و مساحت این سه ناحیه نیز چیزی در حدود ۲۲/۴۳۰/۰۰۰ مترمربع است. با توجه به بررسی‌های انجام شده، وضعیت راه‌های ارتباطی در منطقه ضعیف می‌باشد و سرانه ارتباطی موجود در محدوده مورد مطالعه در حدود ۱۹ مترمربع است ولی در طرح جامع تهران سرانه موجود از نظر حمل و نقل برابر ۲۱/۷۶ مترمربع می‌باشد که بدین ترتیب در حدود ۳ مترمربع سرانه راه‌ها از وضع موجود طرح جامع کمتر است. همچنین دلیل شیب زیاد در این محدوده، دسترس‌های قدیمی، دسترس‌های ضعیفی وجود دارد که مانع از عملکرد خوب و ارائه خدمات انتظامی و امنیتی می‌باشد. کلانتری ۱۶۴ ازگل که این سه ناحیه را تحت پوشش خود دارد در ناحیه ۱۰ منطقه چهار و در خیابان ابوذر قرار دارد. کلانتری‌ها بر اساس منطقه تحت پوشش آنها، با توجه به اهمیت منطقه از نظر وجود اماکن دولتی و سیاسی و همچنین تجهیزات صنعتی و تراکم جمعیت موجود به چهارگروه (ویژه - الف - ب - ج) تقسیم بندی نموده‌اند که کلانتری ۱۶۴ ازگل در تقسیم بندی نوع (الف) قرار دارد و بر این اساس محدوده تحت پوشش آن به چهار بلوک تقسیم شده است (۱۸) و هر کلانتری با توجه به تقسیم بندی موجود دارای ساختار سازمانی مخصوص به خود می‌باشد. در محدوده تحت پوشش این کلانتری ادارات و اماکن دولتی وجود دارد که بر اهمیت این محدوده افزوده و نیز در این محدوده محلات قدیمی مانند اراج، ازگل، دارآباد، سوهانک و شهرک‌های جدیدی مانند شهرک محلاتی، شهرک قائم، شهرک صدف و... وجود دارد. از نظر اقتصادی ساکنان منطقه دارای وضعیتی متوسط و روبه بالا هستند و افراد مرفه در این منطقه ساکن هستند. ساختار سازمانی کلانتری ۱۶۴ ازگل با توجه به تقسیم بندی کلانتری‌ها که در نوع الف قرار دارد باید دارای شرایطی باشد که به بررسی شرایط و کمبودها به شرح جدول زیر می‌پردازیم:

جدول (۱): آمار نیروی انسانی (سازمانی و موجود) کلانتری ۱۶۴ ازگل.

سال ۱۳۸۱ هـ ش

کسری	سازمانی	موجودی	دایره
۲ نفر	۵ نفر	۳ نفر	۱- مدیریت
۸۲ نفر	۱۰۹ نفر	۲۷ نفر	۲- دایره انتظامی
۵ نفر	۱۳ نفر	۸ نفر	۳- مرکز فرماندهی کنترل
۷ نفر	۱۷ نفر	۰ نفر	۴- دایره قضایی
۴ نفر	۶ نفر	۲ نفر	۵- دایره مشاوره و مودکاری
۲ نفر	۵ نفر	۳ نفر	۶- دایره تجسس
۳ نفر	۴ نفر	۱ نفر	۷- دایره اطلاعات
۱۵ نفر	۲۴ نفر	۹ نفر	۸- دایره اداره پشتیبانی
-	۲ نفر	۲ نفر	۹- شعبه مبارزه با مواد مخدر
۲۰ نفر	۸۵ نفر	۶۵ نفر	جمع

منبع: کلانتری ۱۶۴ ازگل سال ۱۳۸۱ هـ ش

در دوره معاصر تهران می‌پردازیم: پس از انقلاب شکوهمند اسلامی، سازمان شهرداری با همان سازمان پیشین که قبل از انقلاب وجود داشت به کار خود ادامه داد و همزمان کمیته‌های محلی نیز جهت ایجاد امنیت و آرامش در محلات تشکیل گردید و بدین ترتیب کمیته‌های انقلاب اسلامی به صورت نهادی جوشیده از بطن ملت اسلامی کار خود را آغاز کرد. سازمان شهرداری جمهوری اسلامی ایران تا زمان ادغام نیروهای انتظامی که در فروردین ماه ۱۳۷۰ هـ ش انجام شد دارای پنج معاونت بدین قرار بود: ۱- معاونت انتظامی ۲- معاونت اداری ۳- معاونت لجستیکی ۴- معاونت اطلاعاتی ۵- معاونت طرح آموزش (۱۴).

در مرداد ماه ۱۳۶۹ هـ ش قانون نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران (ناجا) به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید و در فروردین ماه ۱۳۷۰ ساختار و تشکیلات ناجا به تصویب مقام معظم رهبری رسید و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران از نظر ادغام نیروی انتظامی سابق که شامل شهرداری، ژاندارمری و کمیته بود بوجود آمد. افزایش جمعیت، تمرکز و تراکم آن در شهرهای بزرگ که در روند زندگی شهرنشینی بوجود آمد از جمله عوارضی که داشته است، افزایش ناهنجاریهای اجتماعی، رفتاری و روابط پر تنش افراد در چنین جوامعی می‌باشد که نظم، سلامت، آسایش و امنیت جامعه را تهدید می‌کند. منشأ بسیاری از ناهنجاریها، بزهارها نه تنها نارساییهای رفاهی و معیشتی و یا ساختارهای نامناسب اجتماعی است، بلکه ضعف هویتی و پایگاهی برخی از شهروندان خصوصاً مهاجرین و تطبیق نیافتن آنان با جامعه می‌باشد که این امر در شهرهای بزرگ بیشتر اتفاق می‌افتد (۱۵). نیروی انتظامی برای تحقق اهداف خود در برقراری نظم و امنیت و آسایش عمومی در وهله اول، خود باید دارای نظم باشد و این بخش از برقراری نظم و امنیت درون سازمانی، یک مقوله مهم و حیاس بوده و اهمیت آن آشکار است. از جهتی در اجرای مأموریت‌های محوله، با سازمانها و ارگانهای متعددی باید ارتباط برقرار کند و حساس ترین آن قوه قضاییه است. تشکیلات نیروی انتظامی تهران به شرح زیر است:

۱- ستاد فرماندهی ناجا، ۲- فرماندهی انتظامی تهران بزرگ، ۳- کلانتریها و پاسگاهها (۱۶)

در مجموع در تهران بزرگ ۲۰ اداره کل و ۸۴ کلانتری و پاسگاه تا سال ۸۱ مستقر و به ارائه خدمات عمومی و تأمین نظم و امنیت جامعه اشتغال دارند. سیستم فوریت‌های پلیس ۱۱۰ نیز در مهرماه سال ۱۳۷۹ هـ ش در راستای فرامین فرماندهی معظم کل قوا راه‌اندازی شده که هدف از ایجاد این سیستم سامان دادن به امر دریافت و توزیع مأموریتها و بازخورد آن در جامعه و سطح ناجا است (۱۷). این جریان بدان معنا است که سیستم پلیس ۱۱۰، کانال ارتباطی میان پلیس و مردم است که این ارتباط و پیوند منطقی برای نخستین بار در کشور، میان شهروندان و پلیس فراهم شده و پلیس را در مقابل نیازمندیهای جامعه پاسخگو کرده است.

با راه‌اندازی پلیس ۱۱۰ در سال ۱۳۷۹ هـ ش کارائی نیروی انتظامی بالا رفته و از طرفی باعث جلب توجه مردم به همکاری با پلیس و بالا رفتن حس اعتماد مردم به نیروی انتظامی گردید و همچنین با راه‌اندازی پلیس ۱۱۰ در سطح جامعه امنیت افزایش یافته و طبق بررسی‌ها موجب بالا رفتن احساس امنیت در بین شهروندان شده است.

جدول (۲): امکانات خودرویی (سازمانی و موجود) کلانتری ۱۶۴ از گل ۱۳۸۱ ه.ش

تعداد خودرو	مورد استفاده
۴ دستگاه	۴ نفر افسر بلوک
۱۲ دستگاه	۳ گشت خودرویی در ۳ شیفت
۱ دستگاه	افسران گشت
۱ دستگاه	تجسس
۱ دستگاه	اطلاعات
۲ دستگاه	اداری و پشتیبانی
۱ دستگاه	رئیس کلانتری
جمع خودروهای مورد نیاز:	۲۲ دستگاه
موجودی:	۸ دستگاه
کسری:	۱۴ دستگاه

منبع: کلانتری ۱۶۴ از گل سال ۱۳۸۱ ه.ش

جدول (۳): امکانات موتورسیکلتی (سازمانی و موجود) کلانتری ۱۶۴ از گل ۱۳۸۱ ه.ش

تعداد موتورسیکلت	مورد استفاده
۱۲ دستگاه	۴ گشت موتورسیکلتی در ۳ شیفت
۱ دستگاه	سرکشی به بانکهای سطح بخش
۱ دستگاه	امور دایره قضایی
۱ دستگاه	امور شعبه مبارزه با مواد مخدر
۱ دستگاه	دایره تجسس
۱ دستگاه	اطلاعات
۱ دستگاه	پیچ
جمع موتورسیکلت‌های مورد نیاز:	۱۸ دستگاه
موجودی:	۸ دستگاه
کسری:	۱۰ دستگاه

منبع: کلانتری ۱۶۴ از گل سال ۱۳۸۱ ه.ش

استاندارد جهانی نیز بیانگر این است که برای هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت، ۴-۵ نفر پلیس وجود دارد که در ایران این رقم برای هر ۱۰۰۰ نفر ۱/۹ نفر می‌باشد. برای اینکه از عملکرد کلانتری و پلیس ۱۱۰ مطلع شویم در سطح محدوده، پرسشنامه‌های تنظیم و در اردیبهشت ماه ۱۳۸۱ بین شهروندان توزیع شد که از بین ۵۰۰ پرسشنامه‌ای که بصورت پراکنده در سطح محدوده پخش شد شهروندان محترم به ۲۲۶ پرسشنامه پاسخ دادند و در کل، نتایج خوبی را کسب کردیم که بصورت خلاصه به شرح زیر می‌باشد:

اقدامات کلانتری در رابطه با کشف و دستگیری مجرمان، شناسایی افراد محل امنیت، جلوگیری از وقوع جرم، جلوگیری از زدیهای منازل و خودرو، پاکسازی منطقه از مواد مخدر، مبارزه با مفاسد اجتماعی، ضعیف می‌باشد و نشانگر این است که هر چه زودتر باید نسبت به برطرف کردن کمبودهای موجود در کلانتری چه از نظر امکانات خودرویی و چه از نظر نیروی انسانی اقدام کرد و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران بعنوان نظم دهنده و تأمین کننده امنیت در جامعه حمایت شود تا بتواند اعتماد مردم را نسبت به خود جلب نماید. همچنین مردم نسبت به اقدامات پلیس ۱۱۰ و افزایش امنیت ناشی از آن، احساس خرسندی و رضایت کامل داشتند و این چنین

سیستم و پلیس را از دولت و مسئولین مملکتی خواستار هستند. همچنین در رابطه با ایجاد پلیس محله و بکارگیری پلیس زن (نسون) نیز مردم ابراز علاقه کرده‌اند که می‌توان در جهت حل مشکلات و بالا بردن امنیت از آنها استفاده کرد. در پرسشنامه‌های ۷ سؤال بین کارکنان کلانتری توزیع و از بین ۶۴ نفر ۴۹ نفر بدان پرسشنامه جواب دادند که در کل به نتایج زیر رسیدیم: همکاری مردم با کارکنان خوب عنوان شده است و همچنین با توجه به وضعیت محدوده، شبکه دسترس‌یها نیز در اینجا ضعیف عنوان شده که این مشکل در قسمتهای شمالی محدوده به دلیل شیب زیاد، بیشتر می‌باشد. از طرف دیگر کارکنان کلانتری از کمبود امکانات موجود و همچنین از کمبود نیروی انسانی در کلانتری اظهار ناراضی کرده‌اند و خواستار برطرف کردن حتمی و سریع این مشکل هستند. همچنین کارکنان کلانتری نیز از اقدامات پلیس ۱۱۰ راضی بوده و آنرا خوب توصیف کرده‌اند و خواستار به کارگیری پلیس زن در کلانتری برای برطرف کردن بعضی مشکلات شده‌اند.

آزمون فرضیات پژوهش

فرضیه اول: کارکرد، ساختار و آرایش فضایی خدمات انتظامی و امنیتی در سطح تهران بزرگ (نواحی ۵ و ۶ منطقه یک و ناحیه ۱۰ منطقه چهار) مناسب نیست. براساس بررسیهای انجام شده در محدوده مورد مطالعه از طریق آمارهای موجود و تجزیه و تحلیل آنها، و نیز اشاره به وضعیت کلانتری، فرضیه اول این پژوهش اثبات می‌گردد.

کلانتری مورد مطالعه بدلیل اهمیت محدوده و میزان تراکم جمعیت موجود در محدوده و همچنین وجود مراکز دولتی و خصوصی زیاد در محدوده تحت پوشش در تقسیم بندی کلانتریها (که به ویژه الف-ب-ج تقسیم بندی می‌شوند) در نوع الف قرار می‌گیرد. بنابراین تقسیم بندی باید محدوده تحت پوشش این کلانتری که ۱۶ کیلومتر مربع مساحت دارد به ۴ بلوک تقسیم شود. از طرف دیگر در هر بلوک باید ۳ گشت خودرویی مشغول به خدمت باشند که با توجه به کمبود امکانات خودرویی و پرسنلی در کلانتری هم اکنون هر بلوک را یک گشت خودرویی تحت پوشش قرار می‌دهد^(۱۹).

همچنین با توجه به استانداردهای جهانی که برای هر ۱۰۰۰ نفر ۴-۵ پلیس نیاز است با توجه به جمعیت منطقه که در حدود ۱۰۸/۰۰۰ نفر می‌باشد و از طرف دیگر پرسنل موجود در کلانتری که در حال حاضر ۶۵ نفر می‌باشد به این نتیجه می‌رسیم که اصلاً همخوانی بین نیروی انسانی موجود در کلانتری، تجهیزات خودرویی و دیگر تجهیزات با ساختار سازمانی وجود ندارد. بنابراین با توجه به افزایش جمعیت این محدوده، ما می‌بینیم که این کلانتری از نظر تجهیزات خودرویی و از نظر کارکنان انتظامی و غیره در پایین‌ترین حد ممکن قرار دارد. به دلیل شغاع کارکردی بالا، جمعیت بالا در سطح محدوده، تجهیزات و نیروی انسانی پایین در کلانتری، کارکرد، ساختار و آرایش فضایی خدمات انتظامی و امنیتی در سطح تهران بزرگ (نواحی ۵ و ۶ منطقه یک و ناحیه ۱۰ منطقه ۴) مناسب نیست.

فرضیه دوم: گسترش نواحی و مناطق شهری و رشد جمعیت شهری تهران با نحوه استقرار مراکز انتظامی و امنیتی تناسب ندارد.

یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که گسترش نواحی و مناطق شهری و همچنین رشد جمعیت شهری تهران در دهه‌های اخیر به یکباره سیر

پیش بینی کرده‌اند مشکل زیادی دارند و تأمین تجهیزات و نیروی انسانی در حداقل زمانی ممکن، یکی از واجبات این مراکز می‌باشد. زیرا مردم از کلانتریها انتظار دارند و هیچ کاری به مشکلات و کمبودهای کلانتریها ندارند. همین امر می‌تواند ارتباط بین مردم و نیروی انتظامی (کلانتریها) را خدشه دار کند و در این صورت معضلات و مشکلات بیش از پیش خواهد شد زیرا تا همکاری و هماهنگی بین مردم و پلیس نباشد نمی‌توان به مشکلات فائق آمد و آن هم بستگی به عکس‌العملهای سریع کلانتریها به مشکلات بوجود آمده خواهد داشت که اعتماد و اطمینان مردم را بالا می‌برد. **فرضیه چهارم:** در طرحهای توسعه و جامع شهری، موضوع خدمات انتظامی و امنیتی به صورت جدی ملاحظه نگردیده است. طبق مطالعات بعمل آمده در طرحهای توسعه و جامع شهری و نتایج بدست آمده این فرضیه را پژوهش نیز اثبات گردید. یافته‌ها نشانگر این مطلب است که در طرحهای توسعه و جامع شهری موضوع خدمات انتظامی و امنیتی در نظر گرفته شده و سرانهای نیز برای آن تعیین کرده‌اند. اما به صورت جدی به موضوع مذکور توسط مدیران شهری و در عمل توجهی نگردیده است.

زیرا ما در محدوده شهر با شهرک‌سازیهایی مواجه هستیم که هیچ اطلاعی به نیروی انتظامی در رابطه با وسعت و جمعیت شهرک داده نشده است، تا بتوان برای امنیت آن اقدام نمود. لذا بعد از ساخت شهر و شهرک اقدام به تأمین امنیت آن می‌کنند که مشکل ساز است. در آن حالت به جهت اینسکه مکان مناسبی برای استقرار مرکز خدمات انتظامی و امنیتی پیدانمی‌کنند، لذا مکان غیراستانداردی را که برای این امر مناسب نیست، انتخاب کرده و کلانتری را در آنجا مستقر می‌کنند. از طرفی دیگر شواهد نشان می‌دهد که در شهرها و شهرکهای جدید نیز این موضوع اصلاً لحاظ نگردیده است. مانند شهرکهای ساخته شده در محدوده مورد مطالعه این پژوهش که نمونه بارز آن شهرک شهیدمحلان با آن وسعت و جمعیت است که فاقد پیش‌بینی لازم برای استقرار مراکز انتظامی و امنیتی می‌باشد.

فرضیه پنجم: خدمات انتظامی و امنیتی فاقد تحرک لازم در شرایط موجود کالبدی تهران است و براساس یافته‌ها و بررسیهای انجام شده این فرضیه نیز اثبات گردیده است. در ارتباط با خدمات انتظامی و امنیتی در شرایط موجود کالبدی تهران، بررسیها نشان می‌دهد که تهران از نظر کالبدی، رشد و گسترش بسیاری کرده است و همچنین از نظر ارتباطی نیز در داخل شهر تهران با مشکلات جدی روبرو هستیم. یکی از راهبردی‌ترین عوامل جهت تسریع خدمات انتظامی و امنیتی داشتن شبکه‌های ارتباطی مناسب در سطح همین امر سبب می‌شود که خدمات انتظامی و امنیتی در سطح شهر به دلیل گسترش کالبدی شهر و عدم وجود دسترسیهای مناسب، افزایش جمعیت شهری که پیامد آن افزایش تعداد خودرو می‌باشد و همچنین افزایش تردد در سطح شهر، تحرکات لازم را نداشته باشد. طبق استاندارد جهانی ۴ تا ۵ دقیقه طول می‌کشد^(۲۱) تا به محل جرم برسد. ولی در ایران ۹ دقیقه و بیشتر طول می‌کشد(البته با راه‌اندازی فوریت‌های پلیسی ۱۱۰، این مدت زمان رو به کاهش است). از طرف دیگر کمبود کارکنان انتظامی و تجهیزات در کلانتریها، سبب می‌شود که این عوامل دست به دست هم داده و باعث می‌شوند که خدمات انتظامی و امنیتی فاقد تحرک لازم در شرایط موجود کالبدی تهران باشد.

صعودی بسخود گرفته است. چنانچه جمعیت شهری تهران طی سرشماریهای سالهای ۱۳۳۵، ۴۵، ۵۵، ۶۵، ۷۵، ۸۲ به ترتیب ۱/۵۱۲/۰۸۲ نفر، ۲/۸۱۹/۷۳۰ نفر، ۴/۵۳۰/۲۲۳ نفر، ۶/۰۴۲/۵۸۴ نفر و در سال ۱۳۷۵، ۶/۷۵۸/۸۲۵ نفر بوده و از طرف دیگر گسترش نواحی و مناطق شهری نیز باعث شده که مساحت تهران از ۱۰۰ کیلومتر مربع در سال ۱۳۳۵ به ۷۳۳/۸ کیلومتر مربع در سال ۱۳۷۵ برسد. حال به بررسی کلانتریها در قبل و بعد از انقلاب می‌پردازیم تا ببینیم نسبت به گسترش شهر تهران و افزایش جمعیت آن چه مقدار افزایش کلانتریها و نیروی انسانی داشته‌ایم.

بررسیها نشان می‌دهد در قبل از انقلاب که مراکز امنیتی انتظامی شامل شهرستانی و ژاندارمری می‌باشد نزدیک به ۶۱ مرکز انتظامی امنیتی در سطح تهران داشته‌ایم و تعداد نیروی انسانی آن نیز در حدود ۱۷۰۰۰ نفر برآورد شده است. تعداد این مراکز، بعد از انقلاب و بعد از ادغام در سال ۱۳۸۱ به ۸۴ مرکز می‌رسد و تعداد نیروی انسانی شاغل در آن ۱۷۰۰۰ نفر برآورد شده است. از طرف دیگر گسترش کالبدی شهر تهران نیز بسیار بوده و از ۳۷۰ کیلومتر مربع در سال ۱۳۵۵ به ۷۳۳/۸ کیلومتر مربع در سال ۱۳۷۵ رسیده است^(۲۰). حال با توجه به مطالب بالا نتیجه می‌گیریم که افزایش تعداد کلانتریها و پرسنل انتظامی هم تراز با افزایش جمعیت شهر و مساحت شهر نیست. از طرف دیگر استقرار مراکز خدمات انتظامی و امنیتی در سطح شهر تهران نیز مناسب نیست. زیرا با بررسیهای بعمل آمده می‌بینیم که بعضی از کلانتریها از نظر مکان بایی در جایی استقرار پیدا کرده‌اند که نشان دادن عکس‌العمل در آن مکان با مشکلات فراوانی روبرو است. مثلاً کلانتری در داخل یک کوچه و یا یک خیابان شلوغ مکان بایی شده است که با توجه به شلوغی خیابانها و کمبود شبکه ارتباطی واقعاً کلانتریها با مشکلات فراوانی روبرو هستند بنابراین این فرضیه نیز اثبات می‌شود.

فرضیه سوم: تخصیص امکانات و بودجه مورد نیاز مراکز خدمات انتظامی و امنیتی با گسترش حوزه فعالیت و تنوع مأموریت‌های محوله این مراکز تناسب نداشته است. براساس یافته‌ها و بررسیهای به عمل آمده در محدوده مورد مطالعه فرضیه سوم اثبات می‌شود. یافته‌های موجود نشان می‌دهد که ناچار در سطح تهران بزرگ با توجه به مأموریت‌های زیاد و تخصصی، نیازمند تجهیزات و امکانات نیروی انسانی در حد معقول می‌باشد که بتواند از عهده این مأموریت‌ها برآمده و امنیت را در محدوده تحت پوشش برقرار نماید. این امر مستلزم داشتن نیروی انسانی در کلانتریها در حد استاندارد و امکانات و تجهیزات مورد نیاز جدید و به روز می‌باشد که بتواند با واقعیتهای روز و جریمهای جدید بوجود آمده مانند زورگیری، کیف قاپی، گروگانگیری و... برخورد مناسب نماید. اما نتایج بررسیها نشان می‌دهد که با توجه به گسترش حوزه فعالیتها و مأموریت‌های مختلف، امکانات، تجهیزات و نیروی انسانی کلانتریها خیلی کمتر از حد نیاز است و بودجه آنها نیز اصلاً قابل توجه نیست(مثلاً جهت بردن متهم به دادگاه، کلانتری بودجه برای کرایه حمل ندارد) و نمی‌تواند جوابگو باشد و انتظارات را برآورده و تأمین امنیت نماید که در نمونه مورد مطالعه، کاملاً مشهود است.

همانطور که قبلاً نیز اشاره شد (ویژگیهای سازمانی کلانتری ۱۶۴ از گل) کلانتریها در سطح تهران با توجه به ویژگیهای سازمانی که خود ناچار در نظر گرفته است و امکانات نیروی انسانی را با توجه به تقسیم بندی کلانتریها

ارائه راهکارها و پیشنهادات

پس از بررسیهای به عمل آمده در زمینه‌های مختلف می‌توان راهکارها و پیشنهادات زیر را در جهت هدفهای تحقیق حاضر و همچنین رفع موانع ارائه خدمات انتظامی و امنیتی در مدیریت شهری ارائه داد:

۱- ایجاد مدیریت واحد (جامع) شهری جهت کنترل ساخت و سازها و عملکرد موازی سازمانهای ذیربط در مدیریت شهری.
 ۲- همکاری و هماهنگی سازمانهای ذیربط در مدیریت شهری با نیروی انتظامی، در جهت در جریان قرار دادن از وضع شهرک سازها، ساخت آپارتمانها و برجها در محدوده تحت پوشش کلانتریها.

۳- استفاده از تجارب مثبت کشورهای پیشرفته در این زمینه (پلیس) می‌تواند راهگشای بعضی از مشکلات باشد.

۴- عمده‌ترین و مهمترین مشکل در کلانتریهای سطح شهر تهران کمبود بسیار از نظر نیروی انسانی می‌باشد که باید این مشکل و کمبودها را هرچه سریعتر جبر ان کرد و به استاندارد جهانی (۵-۴ نفر پلیس برای ۱۰۰۰ نفر) رساند.

۵- آموزش و تربیت نیروی انسانی متدین و متخصص از دیگر ملزومات کلانتریها می‌باشد.

۶- تجهیز کردن کلانتریها به وسایل مدرن روز.

۷- انطباق جغرافیایی مابین خطوط مناطق و نواحی شهرداری با کلانتریها.

۸- تشکیل پلیس ویژه یا ضربت در کلانتریها در جهت برخورد سریع با باندهای بزرگ فساد و اراذل و اوباش که از طریق شماره تلفن ۱۱۰ کلانتریها اطلاع رسانی و گزارش می‌گردد.

۹- استفاده از پلیس نسوان در کلانتریها که کلانتریها از کمبود آن در رنج هستند و با توجه به اسلامی بودن کشور و رعایت موازین شرعی امری ضروری است.
 ۱۰- ایجاد پلیس محله از طریق مشارکت مردم با نیروی انتظامی (کلانتری) که در این ارتباط باید از افراد مؤمن و با تجربه محلات استفاده کرد.

۱۱- پوشش مناسب و هماهنگی راهنمایی و رانندگی با کلانتری که می‌تواند در حفظ و امنیت انجام مأموریت کلانتریها نقش بسزایی داشته باشد.

۱۲- توجه برنامه ریزان به مناطق عقب مانده کشور که مبدأ مهاجرین است جهت جلوگیری از مهاجرت به شهرها بخصوص تهران که با توجه به بررسیها، اکثر مهاجرین دارای فرهنگی متفاوت از فرهنگ شهرها هستند و مشکلات مالی و اقتصادی باعث مهاجرت آنها شده و از طرفی چون نمی‌توانند شغل مناسبی با حقوق مکفی پیدا کنند به مشاغل کاذب یا خلاف قانون روی می‌آورند که مزید بر مشکل خواهد بود.

۱۳- ارتباط تنگاتنگ بین نیروی انتظامی و آموزشگاههای محلی، مساجد و پایگاههای بسیج.

۱۴- اختصاص بودجه سالیانه به کلانتریها در حد مورد نیاز جهت انجام مأموریتهای فوری و با اتفاقات غیر متبویه و کارهای درون کلانتری که به بودجه نیاز دارد.

۱۵- جلوگیری از برخورد های چندگانه و تجدیدنظر در قوانین.

۱۶- پیش بینی مکان مناسب و قابل دسترسی برای مراکز انتظامی مخصوصاً در شهرها و شهرکهای جدیدالتأسیس.

۱۷- ایجاد دوره‌های آموزشی مشترک و تهیه بولتن‌های آموزشی و اطلاع رسانی توسط نیروی انتظامی و شورای شهر برای رؤسای کلانتریها،

شهرداران و مسئولین ذیربط در مدیریت شهری.

۱۸- ارتباط تنگاتنگ مسئولین ذیربط در مدیریت شهری با نیروی انتظامی بصورت جلسات هفتگی و ماهانه.

۱۹- عضویت فرمانده نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران در شورای عالی مسکن و شهرسازی کشور با حداقل لحاظ نمودن ملاحظات امنیتی و انتظامی که به تأیید ناچا می‌رسد، در تصویب طرحهای مسکن و شهرسازی.

۲۰- اتخاذ نظرات انتظامی و امنیتی از نیروی انتظامی توسط شوراهای شهر در جهت تصویب طرحهای توسعه و سازماندهی مسکن و شهرسازی.

پی نوشت:

۱- کارگر، بهمن، امنیت شهری؛ انتشارات سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح، چاپ اول، ۱۳۸۳.

۲- عبادی، نژاد، سید علی، نقش حاشیه نشینی در پروژنا امنی، فصلنامه مطالعات امنیتی اجتماعی، انتشارات معاونت اجتماعی ناچا، ۱۳۸۳.

۳- کارگر، بهمن، امنیت شهری؛ انتشارات سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح، چاپ اول، ۱۳۸۳.

۴- مزینی، منوچهر، بررسی ساختار مدیریت شهری در ایران، مرکز مطالعات برنامه ریزی شهری وزارت کشور، ۱۳۷۸.

۵- صراف، مظفر، مفهوم، مبانی و چالشهای مدیریت شهری، فصلنامه مدیریت شهری، انتشارات سازمان شهرداریها، شماره ۲، تابستان ۱۳۷۹، ص ۶۷.

۶- همان منبع.

۷- شیعه، اسماعیل، مبانی برنامه ریزی شهری، دانشگاه علمی صنعتی تهران، ۱۳۷۶، ص ۱.

۸- توکلی نیا، حمیده، بررسی رشد و توسعه تهران و تأثیر آن در تغییر شکل نواحی روستایی پیرامون (نمونه دار آباد و کاشانک)، پایان نامه کارشناسی ارشد، به راهنمایی دکتر مصطفی مؤمنی، گروه جغرافیای دانشکده علوم زمین، دانشگاه شهید بهشتی، سال تحصیلی ۷۱-۷۰، ص ۵۳.

۹- مزینی، منوچهر، مدیریت شهری و روستایی در ایران (مشکلات و امکانات آن)، وزارت مسکن و شهرسازی.

۱۰- همان منبع.

۱۱- با استناد به ماده ۵۵ قانون شهرداریها، مصوب ۱۳۳۴.

۱۲- مجلس شورای اسلامی، وظایف شوراها، ۱۳۷۵.

۱۳- همان منبع.

۱۴- شکوهی، محمود، چگونگی پیدایش سازمانهای انتظامی در ایران و وظایف نیروی انتظامی در زمان جنگ، کارشناسی ارشد، دانشگاه علوم انتظامی، ۱۳۷۴.

۱۵- نشریه مرکز فوریتهای پلیسی ۱۰، سال ۱۳۸۰ ه.ش.

۱۶- نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۷۹.

۱۷- ماهنامه اطلاع رسانی مرکز تحقیقات و پژوهشهای نیروی انتظامی، سال اول، شماره ۵، آذرماه ۱۳۸۰.

۱۸- کلانتری ۱۶۴ از گل، سال ۱۳۸۱ ه.ش.

۱۹- کلانتری ۱۶۴ از گل، سال ۱۳۸۱ ه.ش.

۲۰- مرکز مطالعات و پژوهشهای فرماندهی تهران بزرگ.

۲۱- کلانتری ۱۶۴ از گل، سال ۱۳۸۱ ه.ش.